

Pradžia>Jūsų teisės>Atsakovai (baudžiamosios bylos)

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

estų

Jis jau išverstas į šias kalbas: [et](#).

Swipe to change

Atsakovai (baudžiamosios bylos)

Estija

Šiose duomenų suvestinėse paaiškinama, kas vyksta, kai asmuo įtariamas ar kaltinamas nusikaltimu, už kurį traukiama baudžiamoji atsakomybė. Informacijos apie nesunkius Kelių eismo taisyklių pažeidimus, už kuriuos paprastai skiriama bauda, rasite 5 duomenų suvestinėje. Jei esate nukentėjęs nuo nusikaltimo, visą informaciją apie savo teises rasite čia.

Trumpas baudžiamojo proceso aprašas

Toliau pateikiama įprastinių baudžiamojo proceso etapų santrauka.

Baudžiamojo proceso pradžia

Ikiteisminis procesas (tyrimas)

Susipažinimas su baudžiamąja byla ir pareiškimų nagrinėjimas

Kaltinimo pateikimas

Ikiteisminis procesas teisme

Teismo posėdis

Nuosprendis

Apskundimo procesas (antrosios ir trečiosios instancijos teismuose)

Nuosprendžio vykdymas

Šiose duomenų suvestinėse pateikiama informacija apie proceso stadijas ir jūsų teises. Ši informacija nėra teisinė konsultacija ir skirta tik susipažinti.

Europos Komisijos vaidmuo

Pažymėtina, kad Europos Komisija nedalyvauja valstybėse narėse vykdomame baudžiamajame procese ir negali jums padėti, jei turite skundų. Šiose faktų suvestinėse rasite informacijos, kaip ir kam pateikti skundus.

Norėdami surasti reikiamą informaciją, spustelėkite šias nuorodas

1. Kaip gauti teisinę pagalbą

2. Mano teisės nusikaltimo tyrimo metu

Baudžiamojo proceso pradžia

Sulaikymas ir suėmimas

Apklausa ir įrodymų rinkimas

Susipažinimas su baudžiamąja byla, pareiškimų nagrinėjimas ir kaltinimo pareiškimas

Papildoma informacija nenuolatiniams gyventojams

3. Mano teisės vykstant teismo procesui

4. Mano teisės teismo procesui pasibaigus

5. Kelių eismo taisyklių pažeidimai

Susijusios nuorodos

Estijos baudžiamojo proceso apžvalga anglų kalba

Paskutinis naujinimas: 01/10/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisiinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([et](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

1. Kaip gauti teisinę pagalbą

Gauti teisinę pagalbą ypač svarbu, jei koku nors būdu dalyvaujate baudžiamajame procese. Duomenų suvestinėse rasite atsakymą, kada ir kokiomis sąlygomis turite teisę į advokato pagalbą. Taip pat sužinosite, kuo advokatas jums gali padėti. Šioje bendrojoje duomenų suvestinėje sužinosite, kaip susirasti advokatą ir kas padengs atstovavimo išlaidas, jei neturite galimybės sumokėti už paslaugas.

Ar privalau turėti advokatą?

Privalote turėti advokatą ikiteisminiame procese nuo momento, kai galite susipažinti su baudžiamąja byla (žr. [2 duomenų suvestinę](#)). Iki šios stadijos advokatą turėti privaloma šiais atvejais:

jei nusikaltimo metu buvote nepilnametis;

jei dėl fizinės ar psichinės negalios negalite pasinaudoti teise į gynybą arba jei dėl negalios tai padaryti yra sudėtinga;

jei esate įtariamas nusikaltimu, už kurį gali būti skiriamas laisvės atėmimas iki gyvos galvos;

jei yra jūsų ir kitų asmenų, turinčių grynąjį, gynybos interesų prieštaravimų;

jei esate suimtas ne mažiau kaip šešis mėnesius;

nagrinėjant bylą pagreitinoto proceso tvarka.

Kai byla nagrinėjama teisme, advokatą turėti privalote. Advokato dalyvavimas bylos nagrinėjime yra privalomas.

Kaip susirasti advokatą

Turite teisę pasirinkti advokatą, kuris įsipareigotų atstovauti jums sutartiniais pagrindais. Advokatų vardus, pavardes ir kontaktinius duomenis galite rasti [Estijos advokatūros](#) pagrindinėje interneto svetainėje.

[Estijos advokatūros](#) pagrindinėje interneto svetainėje.

Jei su advokatu sutarties nesudarėte arba jei jūsų advokatas negali jums atstovauti, turite teisę prašyti paskirti advokatą. Šiuo atveju jums atstovausiantį advokatą skiria Estijos advokatūra.

Teisę į Estijos advokatūros skiriamą advokatą turite nepriklausomai nuo jūsų turinės padėties. Kreipdamiesi dėl advokato skyrimo neprivalote suteikti informacijos apie savo turinę padėtį.

Jei pageidaujate, kad advokatą jums skirtų Estijos advokatūra, privalote pateikti prašymą ikiteisminio tyrimo įstaigai, prokuratūrai ar teismui.

Tam tikruose procesuose advokato dalyvavimas privalomas. Jei tokiame procese advokato nepasirinkote, jį skiria ikiteisminio tyrimo įstaiga, prokuratūra ar teismas. Dėl advokato skyrimo kreiptis neprivalote.

Užmokestis advokatui

Privalote atsiskaityti su pasirinktu advokatu. Advokato honoraras ir atsiskaitymo sąlygos numatomos sutartyje su klientu.

Jei nepageidaujate savarankiškai samdytis advokato, turite teisę į valstybės skiriamą advokatą. Estijos advokatūros skiriamam advokatui honorarą moka valstybė. Advokatui mokėti neprivalote. Jei priimamas apkaltinamasis nuosprendis, privalote valstybei atlyginti advokatui sumokėtą honorarą.

Ar galiu keisti advokatą?

Turite teisę keisti pasirinktą advokatą. Jei advokatas jums paskirtas, turite teisę jį pakeisti pirmojo advokato ir naujo advokato susitarimu. Jei jums paskirtas advokatas yra nekompetentingas ar pareigas atlieka nerūpestingai, turite teisę pateikti pareiškimą teismui dėl advokato atleidimo ir prašyti, kad Estijos advokatūra jums paskirtų naują advokatą.

Susijusios nuorodos

[Estijos advokatūra](#)

Paskutinis naujiniams: 01/10/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepiima jokių atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

2. Mano teisės ikiteisminio tyrimo metu ir iki baudžiamosios bylos perdavimo teismui

Skiriami du baudžiamojo proceso etapai: ikiteisminis procesas arba tyrimas ir bylos nagrinėjimas teisme. Baudžiamasis procesas taip pat gali pasibaigti bylos neperdavus teismui (pavyzdžiui, per ikiteisminį tyrimą nustačius, kad nusikaltimas nėra padarytas). Pripažinti jus kaltu dėl nusikaltimo gali tik teismas.

Koks yra nusikaltimų tyrimo tikslas?

Nusikaltimų tyrimo tikslas – nustatyti, ar nusikaltimas buvo padarytas, ir išsiaiškinti nusikaltimo aplinkybes. Per tyrimą renkami įtariamo nusikaltimo įrodymai, nustatomos aplinkybės ir priimamas sprendimas, ar pakanka įrodymų jus apkaltinti nusikaltimu.

Kokie yra nusikaltimų tyrimo etapai?

Baudžiamojo proceso pradžia

Baudžiamąjį procesą pradeda ikiteisminio tyrimo įstaiga (policija ar kita įgaliota valstybės įstaiga) arba prokuratūra. Baudžiamasis procesas pradedamas policijai ar prokuratūrai gavus duomenų apie įtariamą nusikaltimą.

Sulaikymas ir suėmimas

Jei ikiteisminio tyrimo įstaiga turi pagrindą įtarti jus nusikaltimu, galite būti sulaikytas iki 48 valandų. Jei esate sulaikomas, jus privalo tuoj pat apklausti ikiteisminio tyrimo įstaiga.

Per ikiteisminį tyrimą paaiškėjus, kad nėra pagrindo jus sulaikyti, jus turi nedelsiant paleisti. Jei, prokuroro įsitikinimu, jus būtina sulaikyti ilgiau, kad nesislėptumėte nuo ikiteisminio tyrimo ar nedarytumėte naujų nusikaltimų, jis privalo kreiptis į teismą su prašymu išduoti jūsų suėmimo orderį.

Šiuo atveju per 48 valandas nuo sulaikymo momento būsite pristatytas teisėjui. Teisėjas sprendžia dėl suėmimo pagrįstumo. Teisėjui nustačius, kad suėmimas nepagrįstas, būsite nedelsiant paleistas.

Apklausa ir įrodymų rinkimas

Ikiteisminio tyrimo tikslas – surinkti įrodymų, patvirtinančių nusikaltimo aplinkybes. Tuo tikslu apklausiami įtariamasis, nukentėjęs ir liudytojai, renkami įrodymai, atliekama teismo ekspertizė ir vykdomas sekimas. Visus veiksmus, atliekamus įrodymams surinkti, būtina fiksuoti protokole pagal įstatymų reikalavimus. Kaltinimus leidžiama pagrįsti tik įstatymuose numatytais ir teisėtai surinktais įrodymais.

Susipažinimas su baudžiamąja byla, prašymų nagrinėjimas ir kaltinimo pareiškimas

Iškeliama baudžiamoji byla, kurioje pateikiami duomenys apie nusikaltimo tyrimą ir įrodymus. Baigus nusikaltimo tyrimą, prokuratūra pateikia gynėjui baudžiamosios bylos kopiją. Advokatas jums praneš apie surinktus įrodymus ir pareiškų kaltinimų pagrindą.

Jūs ir jūsų gynėjas turite teisę teikti prašymus prokuratūrai (pavyzdžiui, prašymą į bylą įtraukti papildomų įrodymų, nutraukti baudžiamąjį procesą ir kt.). Prokuratūra šiuos prašymus privalo išnagrinėti. Jei prokuratūra jūsų prašymą atmeta, galite tą patį prašymą pakartotinai pateikti bylą nagrinėjant teisme. Jei jums pateikusi bylos medžiagą ir išnagrinėjusi prašymus prokuratūra nustato, kad pakanka įrodymų bylai iškelti, prokuratūra surašo kaltinamąjį aktą. Šiame dokumente nurodomos aplinkybės ir įrodymai, kuriais grindžiamas kaltinimas. Prokuratūra pateikia kaltinamąjį aktą gynėjui ir išsiunčia teismui.

Teisėjas, gavęs kaltinamąjį aktą, pradeda nagrinėjimą teisme.

Mano teisės ikiteisminio tyrimo metu

Baudžiamojo proceso pradžia (1)

Sulaikymas ir suėmimas (2)

Apklausa ir įrodymų rinkimas (3)

Susipažinimas su baudžiamąja byla, prašymų nagrinėjimas ir kaltinimo pareiškimas (4)

Papildoma informacija nenuolatiniams gyventojams (5)

Baudžiamojo proceso pradžia (1)

Kodėl pradedamas baudžiamasis procesas?

Baudžiamasis procesas pradedamas ikiteisminio tyrimo įstaigai gavus duomenų apie nusikaltimo padarymą. Šie duomenys gali būti pagrįsti asmens pateiktu skundu ar paaiškėjus aplinkybėms apie nusikaltimo padarymą.

Baudžiamojo proceso tikslas – nustatyti, ar nusikaltimas buvo padarytas, jei taip – ar pakanka įrodymų įtariamajam pareikšti kaltinimus dėl nusikaltimo.

Kas atlieka nusikaltimų tyrimą?

Baudžiamajam procesui vadovauja [prokuratūra](#), o nusikaltimų tyrimą pagal prokuroro nurodymus atlieka ikiteisminio tyrimo įstaiga. Paprastai ikiteisminį tyrimą atlieka [policija](#). Tyrimą taip pat gali atlikti [Vidaus saugumo tarnyba](#), [Mokesčių ir muitų valdyba](#), [Aplinkos apsaugos inspekcija](#), [Kalėjimų departamentas ir Teisingumo ministerijos Kalėjimų tarnyba](#), Karo policija ir [Konkurencijos taryba](#).

Ikiteisminio tyrimo įstaigos tam tikrus procesinius veiksmus turi teisę atlikti tik gavusios prokuratūros ar teismo leidimą.

Kaip sužiniosiu apie baudžiamojo proceso pradžia?

Baudžiamasis procesas pradamas pirmuoju procesiniu veiksniu. Jei esate įtariamas nusikaltimu, apie baudžiamojo proceso pradžią sužinosite, kai būsite sulaikytas kaip įtariamasis arba iškvieistas pas tyrėją ir apklaustas.

Kodėl galėčiau būti įtariamas nusikaltimu?

Galite būti laikomas įtariamuoju, jei ikiteisminio tyrimo įstaiga turi pakankamą pagrindą manyti, kad padarėte nusikaltimą. Šis pagrindas grindžiamas įvairiomis priežastimis, pvz.:

buvote sulaikytas bedarant nusikaltimą ar tuoj pat po jo;
nusikaltimo liudytojas ar nukentėjusysis atpažįsta jus kaip nusikaltimą padariusį asmenį;
nusikaltimo įrodymai ar kiti duomenys rodo, kad jūs padarėte nusikaltimą.

Kokios yra mano, kaip įtariamojo, teisės?

Pagrindinės jūsų, kaip įtariamojo, teisės yra:

teisė žinoti, kuo esate įtariamas, duoti parodymus dėl įtarimo arba atsisakyti tai daryti;

teisė žinoti, kad jūsų parodymai gali būti panaudoti prieš jus;

teisė į vertėjo paslaugas;

teisė turėti gynėją;

teisė matytis su gynėju be pašalinių asmenų;

teisė būti apklaustam dalyvaujant gynėjui;

teisė dalyvauti teismo posėdyje, kuriame nagrinėjamas prašymas jus suimti;

teisė teikti įrodymus;

teisė teikti prašymus ir skundus;

teisė susipažinti su įrašais apie procesinius veiksmus ir teikti pareiškimus dėl procesinių veiksmų sąlygų, vykdymo ir padarinių, taip pat dėl įrašų apie juos (šie pareiškimai taip pat įtraukiami į bylą); sutikti taikyti taikos sutarties procedūrą, dalyvauti derybose vykdančią tokią procedūrą, teikti pasiūlymus dėl taikytinos bausmės rūšies ir dydžio ir sudaryti arba atmesti taikos sutartį.

Kokios yra mano pareigos?

Jūs privalote:

atvykti ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ar teismo nurodytu laiku;

dalyvauti atliekant procesinius veiksmus ir vykdyti ikiteisminio tyrimo įstaigos, prokuratūros ir teismo nurodymus.

Kokią informaciją apie vykdomus procesinius veiksmus gausiu?

Jei esate įtariamasis, ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo jums išaiškinti jūsų teises ir pareigas. Jūsų bus paprašyta pasirašyti rašytinį apklausos protokolą ir tokiu būdu patvirtinti, kad teisės ir pareigos jums išaiškintos.

Tada jums bus pranešta, kuo esate įtariamas. Tai reiškia, kad jums pateikiamas trumpas įtariamo veiksmo apibūdinimas. Jums taip pat bus pranešta apie įstatymą, kuriame tas veiksmas apibrėžiamas kaip nusikaltimas. Ikiteisminio tyrimo įstaiga ar prokuratūra neprivalo pateikti jums išsamesnės informacijos iki ikiteisminio tyrimo pabaigos.

Kada galiu pasitarti su savo advokatu?

Turite teisę matytis ir tartis su savo advokatu nuo pripažinimo įtariamuoju baudžiamajame procese momento. Turite teisę tartis su advokatu prieš jus apklausiant ikiteisminio tyrimo įstaigai.

Sulaikymas ir suėmimas (2)

Kokiais atvejais galiu būti sulaikytas?

Jūs galite būti sulaikytas kaip įtariamasis, jei:

esate sulaikytas bedarant nusikaltimą ar tuoj pat po jo;

nusikaltimo liudytojas ar nukentėjusysis jus atpažįsta kaip nusikaltimą padariusį asmenį;

nusikaltimo įrodymai rodo, kad galėjote padaryti nusikaltimą.

Taip pat galite būti sulaikytas, jei ikiteisminio tyrimo įstaiga turi kitų duomenų, rodančių, kad galite būti įtariamas, ir:

mėginate slėptis;

nėra nustatyta jūsų tapatybė;

ikiteisminio tyrimo įstaiga mano, kad galite toliau daryti nusikaltimus, slėptis nuo baudžiamojo proceso ar kitaip jam trukdyti.

Galite būti sulaikytas ir suimtas siekiant jus išduoti užsienio valstybei (ekstradicija). Žr. [Apklausa ir įrodymų rinkimas \(3\)](#).

Kas gali mane sulaikyti?

Teisę jus sulaikyti turi ikiteisminio tyrimo įstaiga. Jei esate sulaikytas bedarant nusikaltimą ar tuoj pat po jo arba mėginiate slėptis, nugabenti jus į policiją, kad būtumėte sulaikytas, gali bet kuris asmuo.

Kaip sužiniosiu savo sulaikymo priežastį ir kas atsitinka vėliau?

Sulaikydamas ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūnas privalo jums pranešti sulaikymo priežastį ir išaiškinti jūsų teises ir pareigas. Pareigūnas surašo sulaikymo dokumentą, kuriame nurodomas jūsų sulaikymo teisinis pagrindas ir nusikaltimo, kuriuo esate įtariamas, aplinkybės. Turite teisę teikti prašymus ir reikalauti įtraukti juos į sulaikymo dokumentą.

Kaip suprasiu, kas vyksta, jei nekalbu valstybine kalba?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo nedelsdama jums suprantama kalba ir būdu pranešti sulaikymo priežastį ir jūsų teises. Prireikus ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo pasirūpinti vertėju. Teikiamos tik vertimo žodžiu (ne vertimo raštu) paslaugos.

Ar galiu pranešti apie sulaikymą artimiesiems?

Turite teisę pranešti bent vienam iš pasirinktų artimųjų. Pranešama per ikiteisminio tyrimo įstaigą. Vadinasi, turite teisę prašyti perduoti pranešimą jūsų pasirinktam asmeniui; tai atlieka ikiteisminio tyrimo įstaiga.

Jei ikiteisminio tyrimo įstaiga mano, kad pranešus jūsų pasirinktam asmeniui galėtų būti pakenkta baudžiamajam procesui, ji gali atsisakyti pranešti.

Atsisakyti pranešti leidžiama tik gavus prokuratūros leidimą.

Kiek laiko galiu būti sulaikytas?

Galite būti sulaikytas ne ilgiau kaip 48 valandas. Jei teismas per 48 valandas nuo sulaikymo momento neišduoda suėmimo orderio, ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo jus tuoj pat paleisti.

Kokias atvejais galiu būti suimtas?

Galite būti suimtas pagal prokuroro pareikšimą esant pakankamam pagrindui manyti, kad galite slėptis nuo baudžiamojo proceso arba daryti naujus nusikaltimus. Jūsų suėmimui reikalingas teisėjo leidimas.

Kaip priimamas sprendimas dėl suėmimo?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga pristato jus teisėjui, šis sprendžia dėl suėmimo. Pas teisėją taip pat šaukiami prokuroras ir, jei pageidaujate, jūsų advokatas. Teisėjas susipažįsta su baudžiamąja byla ir apklausia jus, siekdamas patikrinti sulaikymo priežastis. Teismas, išklauses bylos šalis, patvirtina arba panaikina suėmimą. Atsisakius suimti, turite būti nedelsiant paleistas.

Kiek laiko galiu būti suimtas?

Ikiteisminio tyrimo laikotarpiu negalite būti suimtas ilgiau kaip 6 mėnesius. Išimtiniais atvejais šis terminas gali būti pratęstas. Kas du mėnesius turite teisę prašyti teismo persvarstyti jūsų suėmimo pagrindą; teismas per 5 dienas privalo spręsti, ar suėmimo pratęsimas yra pagrįstas. Teismui nustačius, kad suėmimas nepagrįstas, turite būti nedelsiant paleistas.

Ar galiu būti paleistas už užstatą?

Turite teisę prašyti jums vietoj suėmimo skirti užstatą. Tuo tikslu privalote pateikti teismui prašymą. Būsité pristatytas teisėjui, kuris nagrinėja prašymą skirti užstatą; teisėjas privalo išklausti jus ir jūsų advokatą.

Jei teismas jūsų prašymą patenkina, būsité paleistas užstato sumą pervedus į teismo sąskaitą.

Ar turiu teisę apskųsti suėmimą?

Turite teisę apskųsti suėmimą. Tuo tikslu jūs ar jūsų advokatas privalo pateikti raštišką skundą apygardos teismui per suėmimą skyrusį teismą. Skundą reikia pateikti per 10 dienų nuo informacijos apie suėmimą gavimo.

Apklausa ir įrodymų rinkimas (3)

Koks yra apklausos ir įrodymų rinkimo tikslas?

Apklauso ir įrodymų rinkimo tikslas – nustatyti įtariamo nusikaltimo aplinkybes ir rašytiniu protokolu šias aplinkybes įtvirtinti, kad jas būtų galima patikrinti teisme. Ikiteisminio tyrimo įstaiga ir prokuratūra privalo surinkti ir duomenis, patvirtinančius jūsų dalyvavimą nusikaltime, ir jus išteisinančius duomenis. Neprivalote įrodinėti savo nekaltumo.

Ar būsiu prašomas suteikti informacijos?

Jei esate įtariamasis, ikiteisminio tyrimo įstaiga privalo nedelsdama jus apklausti.

Ar privalau suteikti informacijos ikiteisminio tyrimo įstaigai?

Neprivalote suteikti informacijos ikiteisminio tyrimo įstaigai ar atsakyti į šios įstaigos jums pateikiamus klausimus. Turite teisę tylėti. Tylėjimas negali būti aiškinamas kaip kaltės pripažinimas. Negalite būti verčiamas duoti parodymus prieš save ar artimus giminaičius.

Kaip vyksta apklausa?

Apklauso pradžioje jums turi būti nurodyta, kad turite teisę atsisakyti duoti parodymus ir kad jūsų parodymai gali būti panaudoti prieš jus. Pirmiausia jūsų klausama, ar padarėte nusikaltimą, kuriuo esate įtariamasis.

Jums suteikiama galimybė nurodyti, kas jums žinoma apie tiriamą nusikaltimą. Jums taip pat bus pateikiami klausimai. Parengiamas rašytinis apklausos protokolas. Prieš pasirašydamas protokolą turite teisę su juo susipažinti. Turite teisę protokolą papildyti savo pastabomis.

Kas atsitinka, jei pasakau ką nors, kas gali man pakenkti?

Jūsų duoti parodymai gali būti panaudoti kaip įrodymai prieš jus.

Ar galiu pripažinti kaltę dėl visų ar dalies pareikštų kaltinimų iki bylos nagrinėjimo teisme?

Per apklausą galite pripažinti kaltas dėl visų ar dalies kaltinimų. Taip pat turite teisę tai padaryti bet kuriuo metu po apklausos, net jei per apklausą kaltu neprisipažinote.

Baudžiamasis procesas nesibaigia, jei kaltę pripažįstate. Ikiteisminio tyrimo įstaiga vis dėlto privalo nustatyti nusikaltimo aplinkybes ir jį įrodyti. Vien jūsų prisipažinimo nepakanka jums nuteisti už nusikaltimą.

Ar turiu teisę vėliau atšaukti savo prisipažinimą?

Jei pripažįstate savo kaltę, turite teisę pakeisti ankstesnius parodymus ir paneigti savo kaltę vėliau per nusikaltimo tyrimą arba teisme. Kita vertus, šiuo atveju jūsų ankstesnis prisipažinimas gali būti pateiktas teisme ir panaudotas kaip įrodymas prieš jus. Jei kaltę pagrindžia kiti įrodymai, į jūsų prisipažinimo panaikinimą neatsižvelgiama, nes jis nėra patikimas.

Ar galiu gauti informacijos apie liudytojus, kurie prieš mane liudija?

Nusikaltimo tyrimo laikotarpiu ikiteisminio tyrimo įstaiga neprivalo pateikti jums informacijos apie tai, kokie liudytojai pateikė parodymus prieš jus ir ką šie liudytojai liudijo. Apie liudytojus ir jų parodymus jums bus pranešta, kai turėsite galimybę susipažinti su baudžiamąja byla ikiteisminiam tyrimui pasibaigus. Žr. [Susipažinimas su baudžiamąja byla, prašymų nagrinėjimas ir kaltinimo pareiškimas \(4\)](#).

Ar bus pateikta klausimų apie anksčiau mano padarytus teisės pažeidimus?

Jums gali būti pateikta klausimų apie ankstesnius teisės pažeidimus, tačiau galite atsisakyti pateikti šią informaciją. Ikiteisminio tyrimo įstaiga turi teisę nustatyti, ar esate padaręs teisės pažeidimų anksčiau, pasinaudodama įvairių registrų informacija. Ankstesni teisės pažeidimai nurodomi kaltinamajame akte.

Ar man gali būti atlikta kūno apžiūra?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga turi teisę atlikti kūno apžiūrą, ieškodama nusikaltimo pėdsakų, specialių jūsų kūno požymių ir kitų duomenų, reikšmingų nusikaltimo tyrimui.

Ar galiu būti paprašytas pateikti pirštų atspaudus ir ar gali būti imami DNR mėginiai (pavyzdžiui, plaukai, seilės ar kiti kūno skysčiai)?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga turi teisę imti nuo jūsų kūno pėdsakus ir mėginius, įskaitant pirštų atspaudus ir biologinę medžiagą DNR tyrimui atlikti.

Jei atsisakote pateikti mėginius, ikiteisminio tyrimo įstaiga turi teisę priversti juos pateikti. Kita vertus, jei atsisakote pateikti mėginius arba jei jų ėmimas pažeistų jūsų kūno neliečiamybę, tai leidžiama daryti tik ikiteisminio tyrimo įstaigos nutarimu. Turite teisę su šiuo nutarimu susipažinti.

Ar gali būti atlikta mano būsto, darbo patalpų, automobilio ir kt. krata?

Jūsų būsto, darbo patalpų ar automobilio ir kt. krata gali būti atlikta, ieškant nusikaltimo įrodymų ar kitų daiktų, reikalingų nusikaltimui išaiškinti. Prokuratūra ar teismas privalo išduoti kratos orderį. Jei kratą reikia atlikti nedelsiant, orderį gali išduoti ir ikiteisminio tyrimo įstaiga.

Asmuo, kurio turto krata atliekama, turi teisę susipažinti su kratos orderiu, o pareikalavus atiduoti orderyje nurodytą daiktą. Jei asmuo atsisako atiduoti daiktą, ikiteisminio tyrimo pareigūnai atlieka kratą.

Ar galiu pateikti skundą, jei pažeidžiamos mano teisės?

Jei pažeidžiamos jūsų teisės, turi teisę pateikti skundą [prokuratūrai](#) dėl ikiteisminio tyrimo įstaigos veiksmų. Skundas, susijęs su prokuratūros veiksmais, teikiamas [valstybinei prokuratūrai](#). Skundas išnagrinėjamas per 30 dienų. Jums išsiunčiamas sprendimo nuorašas. Jei nesutinkate su valstybinės prokuratūros sprendimu, turite teisę pateikti skundą teismui per 10 dienų.

Susipažinimas su baudžiamąja byla, prašymų nagrinėjimas ir kaltinimo pareiškimas (4)

Ko siekiama susipažįstant su baudžiamąja byla?

Visi įrodymai, surinkti nusikaltimo tyrimo laikotarpiu, ir ikiteisminio tyrimo santrauka, kurioje aprašomos nusikaltimo aplinkybės, pridedamos prie baudžiamosios bylos. Teisė susipažinti su baudžiamąja byla jums, kaip įtariamajam, reikalinga, kad žinotumėte jums pareikštus kaltinimus ir jų pagrindą.

Kada galėsiu susipažinti su baudžiamąja byla?

Jei esate įtariamasis, su baudžiamąja byla galėsite susipažinti baigus nusikaltimo tyrimą.

Kaip suteikiama galimybė susipažinti su baudžiamąja byla?

Privalote turėti advokatą nuo teisės susipažinti su baudžiamąja byla momento (žr. [1 duomenų suvestinę](#)). Prokuratūra baudžiamosios bylos kopiją pateikia jūsų advokatui. Advokatas jums praneša apie baudžiamosios bylos turinį.

Kiek laiko galiu skirti susipažinimui su baudžiamąja byla?

Konkretaus susipažinimo su byla termino nėra nustatyta. Jei prokuratūra nustato, kad su baudžiamąja byla susipažinti delsiama, jos pareigūnas gali nustatyti terminą. Prokuratūra privalo suteikti pakankamai laiko, kad galėtumėte faktiškai įgyvendinti savo teisę gintis savarankiškai.

Koks yra prašymų teikimo tikslas?

Kai susipažįstate su baudžiamąja byla, jūs ir jūsų advokatas turite teisę teikti prašymus prokuratūrai. Prašymų teikimo tikslas – užtikrinti, kad nusikaltimų tyrimas vyktų išsamiai ir teisingai.

Turite teisę teikti šiuos prašymus:

- atlikti papildomus ikiteisminio tyrimo veiksmus;
- prie bylos pridėti naujus jūsų pateiktus įrodymus;
- iš bylos pašalinti su ja nesusijusią medžiagą ir kt.

Taip pat turite teisę prašyti, kad prokuratūra nutrauktų baudžiamąjį procesą, jei, jūsų nuomone, nėra pagrindo jį tęsti. Be to, turite teisę prašyti nagrinėti bylą supaprastinta tvarka pagal įstatymą (pvz., susitarimo procesas) be išsamaus nagrinėjimo teisme.

Kaip teikti prašymus?

Rašytiniai prašymai teikiami prokuratūrai. Prašymus būtina pateikti per 10 dienų nuo susipažinimo su baudžiamosios bylos medžiaga dienos. Jei baudžiamoji byla didelės apimties ir sudėtinga, prokuratūra turi teisę šį terminą pratęsti iki 15 dienų (Baudžiamojo proceso kodekso, įsigaliojusio 2011 m. rugsėjo 1 d., 225 straipsnis).

Kaip nagrinėjami prašymai?

Prokuratūra prašymus išnagrinėja per 10 dienų. Jei prokuratūra su prašymu nesutinka, parengiamas nutarimas ir jums atsiunčiamas jo nuorašas. Jei jūsų prašymas atmetamas šioje stadijoje, turite teisę jį pakartotinai teikti bylą nagrinėjant teisme.

Kada pareiškiami kaltinimai?

Jums susipažinus su baudžiamosios bylos medžiaga ir prokuratūrai priėmus sprendimą dėl jūsų prašymų, jums pareiškiami kaltinimai, jei prokuratūra mano, kad yra pakankamas pagrindas nagrinėti bylą teisme.

Kaip pareiškiami kaltinimai?

Prokuratūra parengia kaltinamąjį aktą. Kaltinamajame akte nurodomos aplinkybės, kuriomis grindžiami kaltinimai, ir pateikiami kaltinimus patvirtinantys įrodymai. Prokuratūra pateikia kaltinamąjį aktą jums ir jūsų advokatui ir jį išsiunčia teismui.

Ar leidžiama keisti kaltinimus iki bylos nagrinėjimo teisme?

Teismas gali nagrinėti bylą tik pagal kaltinamąjį aktą. Prokuratūra gali pakeisti ar papildyti kaltinimus, tačiau šiuo atveju būtina pateikti naują kaltinamąjį aktą.

Kas atsitinka, jei jau anksčiau dėl tų pačių kaltinimų esu teistas užsienio valstybėje?

Jei esate pripažintas kaltu dėl tų pačių kaltinimų užsienio valstybėje arba jei dėl šių kaltinimų baudžiamasis procesas nutrauktas, negalite būti kaltinamas pakartotinai tuo pačiu nusikaltimu. Jei baudžiamasis procesas prieš jus pradedamas Estijoje, jis turi būti nutrauktas nereiškiant jums kaltinimo nusikaltimu.

Ar mano byla gali būti išspręsta susitarimu?

Susipažinęs su baudžiamosios bylos medžiaga, turite teisę prašyti prokuratūros pradėti susitarimo procesą. Jei prokuratūra sutinka, su jumis ir jūsų advokatu pradedamos derybos dėl teisinio veikos, kuria esate kaltinamas, kvalifikavimo ir už ją skiriamos bausmės.

Jei per derybas susitariate, tai įtvirtinama raštu ir teikiama teismui tvirtinti. Jei teismas patvirtina susitarimą, būsite nuteistas dėl nusikaltimo pagal sudaryto susitarimo sąlygas.

Papildoma informacija nenuolatiniams gyventojams (5)

Kas yra Europos arešto orderis?

Europos arešto orderis yra Europos Sąjungos valstybės narės institucijos prašymas kitai Europos Sąjungos valstybei narei dėl tam tikro asmens sulaikymo, suėmimo ar perdavimo valstybei pareiškėjai, kad ši valstybė galėtų tęsti baudžiamąjį procesą ar įkalinti asmenį.

Kokios yra mano teisės, jei esu sulaikytas pagal Europos arešto orderį?

Jei esate sulaikytas, jums turi būti išaiškintas sulaikymo pagrindas ir pranešta, kad galite sutikti su jūsų perdavimu kitai valstybei narei. Jei sutinkate su perdavimu, šio sprendimo vėliau keisti nebegalite. Nuo sulaikymo momento turite teisę į nemokamą teisinę pagalbą ir vertėjo paslaugas.

Kaip sprendžiama dėl mano perdavimo kitai valstybei narei?

Dėl perdavimo ar atsisakymo tai padaryti sprendžia teismas. Teismo posėdyje dalyvaujate jūs, jūsų advokatas ir prokuroras. Teismas privalo išklausti jūsų nuomonę dėl perdavimo. Teismas priima nutartį, kuria pritariama jūsų perdavimui arba atsisakoma tai padaryti. Turite teisę per tris dienas nuo nutarties gavimo ją apskųsti apygardos teismui. Apygardos teismas per 10 dienų išnagrinėja skundą ir priima galutinį sprendimą.

Per kiek laiko priimamas sprendimas dėl asmens perdavimo kitai valstybei narei?

Jei sutinkate su perdavimu, sprendimas turi būti priimtas per 10 dienų. Jei su perdavimu nesutinkate, galutinis sprendimas jus perduoti ar atsisakyti tai padaryti turi būti priimtas per 60 dienų nuo suėmimo dienos. Išimtiniais atvejais terminas gali būti pratęstas 30 dienų. Teismo nutarčiai dėl jūsų perdavimo įsiteisėjus, per 10 dienų turite būti išsiųstas į valstybę pareiškėją. Jei nesate išsiunčiamas per šį terminą, turite būti paleistas.

Kokiais atvejais galiu būti išduotas kitai valstybei?

Jei kitoje valstybėje yra pradėtas baudžiamasis procesas ir išduotas arešto orderis arba šios šalies teismas nuosprendžiu yra jums skyręs laisvės atėmimo bausmę, ši valstybė gali kreiptis dėl jūsų išdavimo. Jei Estija gauna kitos šalies prašymą dėl išdavimo arba arešto prašymą per Interpolą, jūs galite būti sulaikytas ir suimtas išdavimo proceso laikotarpiui. Išdavimo proceso laikotarpiu galite būti suimtas ne ilgiau kaip 1 metus. Dėl jūsų išdavimo sprendžia teismas.

Ar galiu kreiptis į savo šalies ambasadą, kai esu suimtas?

Jei esate užsienio valstybės pilietis, jūsų arešto orderio nuorašas siunčiamas [Užsienio reikalų ministerijai](#). Užsienio reikalų ministerija apie suėmimą praneša jūsų šalies ambasadai arba konsulinei įstaigai. Turite teisę kreiptis dėl susitikimų su savo šalies konsuliniu pareigūnu.

Ar man bus paskirtas vertėjas, jei nekalbu valstybine kalba?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga ir prokuratūra privalo jums užtikrinti vertėjo pagalbą. Vertėjas privalo dalyvauti visuose procesiniuose veiksmuose, kuriuose dalyvaujate jūs. Visą, kas yra susiję su procesiniais veiksmais, vertėjas privalo išversti tiksliai ir išsamiai. Teikiamos tik vertimo žodžiu (ne vertimo raštu) paslaugos.

Galite kreiptis dėl kaltinamojo akto vertimo raštu į jūsų gimtąją kalbą ar kitą kalbą, kurią mokate. Kiti su baudžiamuoju procesu susiję dokumentai raštu neverčiami.

Ar privalau būti šalyje baudžiamojo proceso laikotarpiu? Ar galiu išvykti iš šalies?

Neprivalote būti šalyje baudžiamojo proceso laikotarpiu ir turite teisę išvykti iš šalies, tačiau, kai bus pareikalauta, privalote atvykti į ikiteisminio tyrimo įstaigą, kad ši galėtų atlikti procesinius veiksmus. Ikiteisminio tyrimo įstaiga gali uždrausti jums išvykti iš gyvenamosios vietos be leidimo.

Jei pageidaujate išvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos ilgesniam nei 24 valandų laikotarpiui, privalote gauti išankstinį ikiteisminio tyrimo įstaigos leidimą. Jei neatvykstate į ikiteisminio tyrimo įstaigą šiai pareikalavus arba pažeidžiate draudimą išvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos, galite būti suimtas.

Ar galiu būti apklaustas iš užsienio telekomunikacijų, pvz., vaizdo nuotolinio perdavimo, priemonėmis?

Ikiteisminio tyrimo įstaiga gali jus apklausti iš užsienio tiesioginio vaizdo nuotolinio perdavimo priemonėmis. Apklausa tokiu būdu galima tik jums sutinkant.

Susijusios nuorodos

[Baudžiamojo proceso kodeksas](#)

[Baudžiamojo proceso kodeksas anglų kalba \(nėra visų pakeitimų\)](#)

Paskutinis naujinimas: 01/10/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

3. Mano teisės vykstant teismo procesui

Kur vyks teismo procesas?

Visos baudžiamosios bylos nagrinėjamos [aplinkės teismuose](#). Paprastai sprendimus priima vienas teisėjas. Baudžiamąsias bylas dėl pirmo laipsnio nusikaltimų nagrinėja teismas, kurį sudaro teismo pirmininkas ir du teismo tarėjai.

Ar teismo procesas yra viešas?

Teismo procesas yra viešas.

Teismas gali nuspręsti visą bylą ar atskiras jos dalis nagrinėti neviešai, jei reikia apsaugoti:

valstybės ar komercines paslaptis;

moralę, šeimos ar privatų gyvenimą;

nepilnamečio interesus;

teisingumo vykdymo interesus, įskaitant atvejus, kai viešas nagrinėjimas teisme gali sukelti pavojų teismo, proceso dalyvių ar liudytojų saugumui.

Ar per teismo procesą gali būti pakeisti kaltinimai?

Prokuratūra turi teisę iki teismo posėdžio pabaigos pakeisti jums pareikštus kaltinimus arba pareikšti naujus kaltinimus. Šiuo atveju prokuratūra privalo parengti naują kaltinamąjį aktą. Tai netaikoma, jei kaltinimai jums sušvelninami. Pakeitus kaltinimus, jūs ir jūsų advokatas turite teisę prašyti atidėti nagrinėjimą teisme, kad galėtumėte pasirengti gynybai.

Kas atsitiks, jei pripažinsiu kaltę dėl kai kurių ar visų man pareikštų kaltinimų bylą nagrinėjant teisme?

Jūsų pripažinimas laikomas vienu iš nusikaltimo įrodymų. Jei pripažįstate savo kaltę, prokuratūra vis dėlto privalo pagrįsti jūsų kaltę kitais įrodymais.

Ar privalau dalyvauti bylą nagrinėjant teisme? Ar nagrinėjimas teisme gali vykti man nedalyvaujant?

Kaltinamasis privalo dalyvauti bylos nagrinėjime teisme. Išimtiniais atvejais nagrinėjimas teisme gali vykti jums nedalyvaujant šiais atvejais:

pažeidžiate nagrinėjimo teisme tvarką ir nepaklūstate teisėjo nurodymams, todėl esate pašalinamas iš teismo posėdžių salės;

esate už Estijos Respublikos ribų, neatvykstate į teismą ir yra galimybė nagrinėti bylą jums nedalyvaujant;

po apklausos teisme dėl savo būklės negalite toliau dalyvauti teismo procese ir yra galimybė nagrinėti bylą jums nedalyvaujant.

Ar galiu dalyvauti naudodamasis nuotolineis vaizdo priemonėmis, jei gyvenu užsienyje?

Teismas turi teisę leisti dalyvauti teismo procese naudojant nuotolineis vaizdo priemones, jei jums sudėtinga atvykti į teismą. Tai įmanoma tik gavus jūsų sutikimą.

Ar bus užtikrintas vertimas, jei nesuprantu, kas vyksta?

Jei nesuprantate nagrinėjimo teisme kalbos, bylos nagrinėjimui teismas privalo suteikti jums vertėją. Suteikiamos tik vertimo žodžiu, o ne raštu paslaugos.

Ar privalau turėti advokatą? Ar man bus skirtas advokatas?

Privalote turėti advokatą; jei advokato nepasirinksite, jį skirs Estijos advokatūra (žr. [1 duomenų suvestinę](#)).

Ar galiu pasisakyti bylą nagrinėjant teisme? Ar privalau pasisakyti bylą nagrinėjant teisme?

Turite teisę pasisakyti bylą nagrinėjant teisme ir pareikšti nuomonę apie visas savo bylos aplinkybes. Tačiau pasisakyti neprivalote, turite teisę tylėti.

Kas atsitinka, jei bylą nagrinėjant teisme nesakau tiesos?

Kaltinamasis neprivalo teisme sakyti tiesos. Jei nesakote tiesos, poveikio priemonės jums netaikomos. Jei bylą nagrinėjant teisme įrodoma, kad teisme melavote, visi jūsų parodymai (įskaitant teisingus parodymus) gali būti laikomi nepatikimais. Tokiu atveju jūsų parodymai nelaikomi įrodymu.

Ar galiu ginčyti man nepalankius įrodymus?

Turite teisę pateikti prieštaravimus dėl teisme pateiktų jums nepalankių įrodymų. Teisme draudžiama naudoti įrodymus, gautus padarius esminį įstatymo pažeidimą. Turite teisę ginčyti įrodymų patikimumą ir jų teisinį priimtinumą.

Jūs ir jūsų advokatas turite teisę ginčyti įrodymus žodžiu ir raštu bet kuriuo bylos nagrinėjimo teisme metu iki bylos nagrinėjimo teisme pabaigos.

Kokius įrodymus galiu pateikti savo vardu?

Turite teisę teisme pateikti visus bylai reikšmingus ir teisėtai surinktus įrodymus.

Kokios sąlygos taikomos mano įrodymams?

Paprastai dėl naujų įrodymų būtina pateikti prašymą susipažinus su baudžiamąja byla arba ne vėliau kaip per 3 darbo dienas iki parengtinio teismo posėdžio.

Kita vertus, naujų įrodymų leidžiama pateikti bylą nagrinėjant teisme, jei dėl objektyvių priežasčių nebuvo galimybės jų pateikti anksčiau.

Ar galiu naudotis privataus detektyvo paslaugomis įrodymams rinkti?

Turite teisę naudotis privataus detektyvo paslaugomis įrodymams rinkti. Privataus detektyvo surinkti įrodymai teisme priimtini, jei jie gauti nepažeidžiant įstatymų.

Ar galiu prašyti liudytojų liudyti mano naudai?

Turite teisę prašyti į teismą šaukti asmenis, turinčius svarbios informacijos, reikalingos jūsų bylai išspręsti.

Ar aš arba mano advokatas galime pateikti klausimų kitiems bylos liudytojams? Ar aš arba mano advokatas galime ginčyti jų teiginius?

Jūs ir jūsų advokatas turite teisę teikti klausimus visiems liudytojams. Turite teisę pareikšti savo nuomonę apie liudytojo parodymų sąsajas ir teisingumą.

Turite teisę pateikti įrodymų, pagrindžiančių liudytojų parodymų klaidingumą ar keliančių abejonių dėl jų patikimumo.

Ar bus atsižvelgta į informaciją apie anksčiau padarytus teisės pažeidimus?

Teisme atsižvelgiama tik į tą informaciją apie ankstesnius teisės pažeidimus, kuri yra įtraukta į [bausių registrą](#), jei teistumas nėra išnykęs (teistumas išnyksta praėjus 1–15 metų nuo bausmės atlikimo, priklausomai nuo teisės pažeidimo sunkumo).

Taip pat galima atsižvelgti į iš kitų valstybių gautą informaciją apie anksčiau padarytus teisės pažeidimus. Teisės pažeidimai, į kuriuos gali būti atsižvelgta teisme, turi būti nurodyti kaltinamajame akte. Už tam tikrus teisės pažeidimus, jei panašus teisės pažeidimas jau padarytas anksčiau, gali būti skiriama griežtesnė bausmė.

Kuo gali baigtis bylos nagrinėjimas teisme?

Nagrinėjimui teisme pasibaigus, teismas priima išteisinamąjį arba apkaltinamąjį nuosprendį. Būssite išteisintas, jei bylą nagrinėjant teisme neįrodomas nusikaltimas arba tai, kad jį padarėte jūs. Taip pat galite būti išteisintas prokuratūrai panaikinus kaltinimus. Tačiau būssite nuteistas teisme įrodžius, kad padarėte nusikaltimą.

Jus pripažinus kaltu, teismas skiria bausmę pagal įstatymą. Bausmių rūšys:

bauda nuo 30 iki 500 jūsų vidutinių dienos pajamų dydžio;

laisvės atėmimas nuo 30 dienų iki 20 metų arba laisvės atėmimas iki gyvos galvos.

Jūsų sutikimu teismas gali pakeisti laisvės atėmimo bausmę viešaisiais darbais.

Tam tikromis aplinkybėmis teismas gali atidėti bausmės vykdymą. Šiuo atveju jums nereikės atlikti pirminės bausmės arba reikės atlikti tik jos dalį, išskyrus atvejus, kai probacijos laikotarpiu padarote naują nusikaltimą. Probacija trunka nuo 3 iki 5 metų.

Be pagrindinės bausmės, teismas gali skirti papildomą bausmę, pvz., uždrausti užsiimti tam tikra veikla arba išsiųsti jus iš Estijos. Be to, gali būti konfiskuotas su nusikaltimu susijęs turtas.

Koks yra nukentėjusiojo vaidmuo bylą nagrinėjant teisme?

Nukentėjusysis turi teisę dalyvauti bylą nagrinėjant teisme, duoti parodymus ir teikti įrodymus, taip pat reikalauti atlyginti nusikaltimu padarytą žalą ir pareikšti nuomonę dėl prokuratūros jums siūlomos bausmės.

Susijusios nuorodos

[Baudžiamojo proceso kodeksas](#)

[Baudžiamojo proceso kodeksas anglų kalba \(nėra visų pakeitimų\)](#)

[Baudžiamasis kodeksas](#)

[Baudžiamasis kodeksas anglų kalba \(nėra visų pakeitimų\)](#)

Paskutinis naujinimas: 01/10/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([et](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

4. Mano teisės teismui priėmus nuosprendį

Ar galiu apskųsti nuosprendį?

Turite teisę skųsti nuosprendį. Galite skųsti bausmę ir nuosprendį. Turite teisę skųsti visą nuosprendį arba jo dalį.

Kaip skųsti?

Privalote pranešti apkaltinamąjį nuosprendį priėmusiam teismui apie ketinimą pateikti skundą. Pranešti privalote raštu per 7 dienas nuo teismo nuosprendžio paskelbimo dienos. Pranešti galima ir faksu.

Apeliacinis skundas pateikiamas nuosprendį priėmusiam teismui per 15 dienų nuo dienos, kai galėjote susipažinti su nuosprendžiu. Apeliacinis skundas parengiamas raštu ir siunčiamas teismui paštu arba faksu. Prokuratūros arba teisinio patarėjo parengti skundai teismui taip pat pateikiami elektroniniu būdu. Nuosprendį priėmęs teismas skundą ir baudžiamąją bylą siunčia [apygardos teismui](#).

Kas atsitinka apskundus?

Pateikus apeliacinį skundą pirminis nuosprendis nevykdomas iki apygardos teismo sprendimo priėmimo dienos. Jei buvote suimtas iki nuosprendžio priėmimo dienos ar vėliau, apeliacinio skundo pateikimas nėra pagrindas jus paleisti. Galite būti suimtas iki sprendimo dėl apeliacinio skundo išnagrinėjimo dienos. Įstatymuose nenustatytas apeliacinio skundo nagrinėjimo terminas, tačiau skundas turi būti išnagrinėtas per protingą terminą.

Ar apeliaciniame skunde galiu pateikti naujų įrodymų? Kokios taikomos sąlygos?

Turite teisę apeliaciniame skunde pateikti naujų įrodymų, jei dėl svarbių priežasčių to negalėjote padaryti anksčiau.

Kas atsitinka apeliacinės instancijos teismo posėdyje?

Apygardos teismo posėdyje nagrinėjami apeliaciniame skunde nurodyti argumentai. Jei neatvykstate į teismą, apygardos teismas gali nagrinėti apeliacinį skundą jums nedalyvaujant. Apygardos teismas, išnagrinėjęs apeliacinį skundą, gali:

- atmesti apeliacinį skundą;
- pakeisti pirmosios instancijos teismo nuosprendį arba priimti naują nuosprendį;
- panaikinti pirmosios instancijos teismo nuosprendį ir nutraukti baudžiamąjį procesą;
- panaikinti pirmosios instancijos teismo nuosprendį ir atiduoti bylą nagrinėti iš naujo.

Ar leidžiama skųsti toliau, jei pirmasis skundas atmetamas?

Leidžiama pateikti kasacinį skundą dėl apygardos teismo sprendimo [Aukščiausiam teismui](#). Kasacinį skundą gali pateikti tik advokatas.

Jei norite pateikti kasacinį skundą, privalote tai pranešti apygardos teismui per 7 dienas nuo skundžiamo sprendimo paskelbimo dienos.

Kasacinis skundas pateikiamas per 30 dienų nuo dienos, kai galėjote susipažinti su apygardos teismo sprendimu. Kasacinis skundas Aukščiausiam teismui teikiamas per skundžiamą sprendimą priėmusį apygardos teismą.

Aukščiausiasis teismas sprendžia dėl kasacinio skundo priimtimumo. Teismas neprivalo pagrįsti sprendimo atsisakyti nagrinėti skundą kasacinio proceso tvarka.

Kada nuteisiama galutinai?

Galutinai nuteisiama nuosprendžiui įsiteisėjus. Nuosprendis įsiteisėja pasibaigus apeliacinio ar kasacinio skundo pateikimo terminui. Pateikus kasacinį skundą, nuosprendis įsiteisėja, jei Aukščiausiasis teismas atsisako nagrinėti skundą kasacinio proceso tvarka arba priima sprendimą byloje.

Ar nuteisimas registruojamas, jei apeliacinis skundas patenkinamas?

Jūsų teistumas registruojamas bausmių registre, jei nuosprendis vykdomas. Jei Aukščiausiasis teismas panaikina jus nuteisusio teismo nuosprendį, teistumas nėra registruojamas bausmių registre.

Ar man bus sumokėtas žalos atlyginimas, jei pirmasis nuosprendis buvo neteisingas?

Turite teisę gauti kompensaciją už padarytą žalą, jei jums buvo nepagrįstai atimta laisvė. Taip pat galite raštu kreiptis dėl kompensacijos į [Finansų ministeriją](#) per 6 mėnesius nuo išteisinamojo nuosprendžio ar sprendimo dėl baudžiamojo proceso nutraukimo įsiteisėjimo dienos.

Kompensacija lygi 7 minimaliems dienos užmokesčiams Estijos Respublikoje už kiekvieną suėmimo dieną. Taip pat turite teisę reikalauti valstybės atlyginti advokatui sumokėtas sumas.

Esu užsienietis. Ar nagrinėjimui teisme pasibaigus būsiu išsiųstas iš šalies?

Jei esate užsienietis, teisėtai gyvenantis Estijoje, ir esate nuteistas dėl tyčinio nusikaltimo laisvės atėmimo bausme, teismas turi teisę skirti papildomą bausmę ir išsiųsti jus iš Estijos, taip pat uždrausti atvykti į Estiją 10 metų. Kadangi išsiuntimas iš Estijos taip pat yra bausmė, turite teisę ją skųsti.

Jei neturite teisės gyventi Estijoje, esate automatiškai išsiunčiamas iš Estijos be teismo sprendimo. Turite teisę ginčyti išsiuntimą pateikdami skundą [administraciniam teismui](#). Sprendimo dėl išsiuntimo apskundimas neatideda išsiuntimo vykdymo iki teismo proceso pabaigos.

Ar mane gali vėl teisti pagal tuos pačius kaltinimus, jei jau buvau nuteistas?

Jei esate nuteistas, negalite būti pakartotinai teisiamas pagal tuos pačius kaltinimus.

Ar duomenys apie teistumą registruojami ir kaip jie saugomi?

Duomenys apie teistumą registruojami [bausių registre](#). Registrą tvarko [Teisingumo ministerija](#), o administruoja [Registų ir informacinių sistemų centras](#). Registro informacija yra vieša. Išskyrus įstatymuose nustatytus atvejus.

Užsienio šalių įstaigoms duomenys gali būti pateikti tarptautinėse sutartyse nustatyta tvarka. Duomenys apie jums skirtą bausmę saugomi be jūsų sutikimo. Duomenys ištrinami pasibaigus įstatymo nustatytam terminui (po 1–15 metų nuo bausmės atlikimo, priklauso nuo nusikaltimo sunkumo).

Susijusios nuorodos

[Baudžiamojo proceso kodeksas](#)

[Baudžiamojo proceso kodeksas anglų kalba \(nėra visų pakeitimų\)](#)

[Bausmių registro įstatymas](#)

[Bausmių registro įstatymas anglų kalba \(nėra visų pakeitimų\)](#)

[Valstybės asmenims neteisėtu laisvės atėmimu padarytos žalos atlyginimo įstatymas](#)

[Valstybės asmenims neteisėtu laisvės atėmimu padarytos žalos atlyginimo įstatymas anglų kalba \(nėra visų pakeitimų\)](#)

[Įsipareigojimo išvykti ir draudimo atvykti įstatymas](#)

[Įsipareigojimo išvykti ir draudimo atvykti įstatymas anglų kalba \(nėra visų pakeitimų\)](#)

Paskutinis naujinimas: 01/10/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([et](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

5. Kelių eismo taisyklių pažeidimai

Kaip nagrinėjami nesunkūs Kelių eismo taisyklių pažeidimai?

Nuobaudos už greičio viršijimą, netinkamą automobilio statymą ir kitus Kelių eismo taisyklių pažeidimus taikomos administracinių teisės pažeidimų proceso tvarka.

Administracinius teisės pažeidimus nagrinėja [policija](#) teisės pažeidimo nustatymo vietoje arba policijos komisariete.

Policija neprivalo jūsų nubausti nedelsdama. Jums gali būti skirtas įspėjimas arba bauda (iki 15 EUR). Sprendimas taip pat gali būti priimtas pagreitinto proceso tvarka, skiriant baudą iki 400 EUR. Pagreitintas procesas taikomas tik su jūsų sutikimu. Asmens parodymai apie nusikaltimą gali būti įrašomi (daromas garso arba vaizdo įrašas).

Jei viršijate nustatytą greitį ir tai fiksuoja greičio matuoklis, bauda skiriama transporto priemonės savininkui arba registruotam valdytojui. Bauda negali viršyti 190 EUR. Apie baudos skyrimą jums pranešama paštu. Jei nesutinkate su pranešimu apie baudą, turite teisę jį ginčyti jį per 30 dienų nuo gavimo dienos. Skundas pateikiamas pranešimą apie baudos paskyrimą jums išsiuntusiam policijos komisariatui. Jei už transporto priemonę atsakingas asmuo užginčija baudos skyrimą, nes transporto priemone naudojosi kitas asmuo, skunde jis turi nurodyti asmens, naudojusio transporto priemonę baudos kvite nurodytu laiku, vardą ir pavardę, jo adresą, vairuotojo pažymėjimo numerį ir gimimo datą arba asmens tapatybės numerį.

Jei nesutinkate su policijos nuomone dėl galimo teisės pažeidimo, turite teisę prieštarauti pagreitinto proceso taikymui. Šiuo atveju policija nedelsdama parengia dokumentus apie teisės pažeidimą, tačiau nuobauda neskiriama tuoj pat.

Dokumentai siunčiami policijos komisariatui. Jo pareigūnai privalo surinkti teisės pažeidimo įrodymus. Per apklausą turite teisę tylėti. Turite teisę reikalauti, kad per apklausą dalyvautų advokatas ir vertėjas. Turite teisę susipažinti su medžiaga, surinkta per administracinio teisės pažeidimo tyrimo procedūrą, ir prieštarauti kaltinimams.

Prieštaravimus galite pateikti per 15 dienų nuo administracinio teisės pažeidimo protokolo gavimo dienos. Jums bus nurodyta, kada iš policijos komisariato galėsite gauti sprendimo dėl administracinio teisės pažeidimo nuorašą. Jei norite gauti sprendimo nuorašą, jūs arba jūsų advokatas privalote nuvykti į policijos komisariatą. Nuorašas paštu nesiunčiamas.

Bauda už Kelių eismo taisyklių pažeidimus negali viršyti 1 200 EUR. Už sunkius Kelių eismo taisyklių pažeidimus taip pat gali būti skiriamas areštas iki 30 dienų. Areštas skiriamas tik teismo sprendimu. Be to, iš jūsų gali būti atimta teisė vairuoti transporto priemones (daugiausia 2 metams).

Jei nesutinkate su policijos sprendimu, turite teisę jį skųsti [apylinkės teismui](#). Skundą privalote pateikti per 15 dienų nuo sprendimo paskelbimo.

Už Kelių eismo taisyklių pažeidimus baudžiami ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai.

Ar administraciniai teisės pažeidimai nurodomi mano duomenyse apie teistumą?

Bausmės už Kelių eismo taisyklių pažeidimus įtraukiamos į bausių registrą, išskyrus informaciją apie baudas. Informacija apie bausmę iš registro pašalinama ir archyvuojama po vienerių metų nuo pagrindinės sankcijos įvykdymo – baudos už administracinį teisės pažeidimą sumokėjimo, laisvės atėmimo bausmės atlikimo, viešųjų darbų atlikimo arba draudimo vairuoti nustatymo.

Susijusios nuorodos

[Kelių eismo įstatymas](#)

[Kelių eismo įstatymas anglų kalba \(nėra visų pakeitimų\)](#)

[Administracinių teisės pažeidimų proceso kodeksas](#)

[Administracinių teisės pažeidimų proceso kodeksas anglų kalba \(nėra visų pakeitimų\)](#)

Paskutinis naujinimas: 01/10/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.